

中国書業

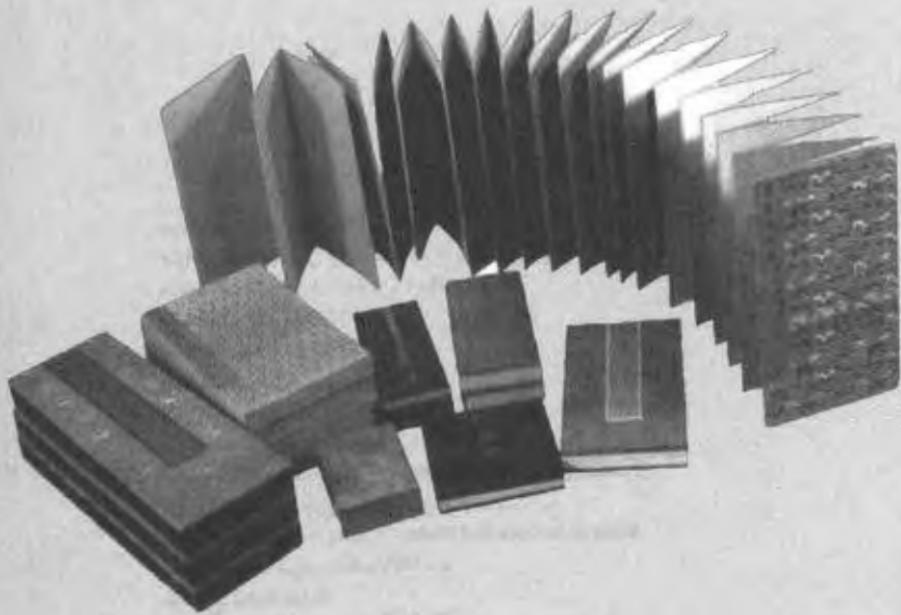
قاريخ نشر چين

يانگ هو و شياتو يانگ

ترجمه امين بذر افshan

تاریخ نشر چین

سرشناسه: یانگ، هو، ۱۹۸۰ - م.
عنوان و نام پدیدآور: تاریخ نشر چین/ یانگ هو، شیائو یانگ؛ ترجمه امین بذرافشان.
مشخصات نشر: تهران: فتنوس، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۲۲۳ ص.
شابک: ۳-۰۴۵-۶۲۲-۰۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان اصلی: 中国书业
موضوع: نشر و ناشران — چن — تاریخ
موضوع: Publishers and publishing -- China -- History
موضوع: کتاب — چین — صنعت و تجارت — تاریخ
موضوع: Book industries and trade -- China -- History
شناše افزوده: شیائو، یانگ، ۱۹۷۷ - م.
موضوی: Xiao, Yang
شناše افزوده: بذرافشان، امین، ۱۳۶۲ -، مترجم
رده‌بندی کنگره: ۲۴۶۲
رده‌بندی دیوبی: ۰۷۰/۰۹۰۱
شماره کتاب‌شناسی ملی: ۸۹۱۴۱۹۷

قاویخ فشر چین

یانگ هو و شیائو یانگ
ترجمه امین بذرافشان

این کتاب ترجمه‌ای است از:

中国书业
杨虎肖阳著

© China Intercontinental Press, 2022

© Wen Haiming

© حق چاپ فارسی این کتاب را چاینا ایترکتیبتال پرس
به انتشارات ققنوس واگذار کرده است.
تمام حقوق محفوظ است.

انتشارات ققنوس

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری،

شماره ۱۱۱، تلفن ۰۶۴۰۸۶۴۰

ویرایش، آماده‌سازی و امور فنی:

تحریریه انتشارات ققنوس

***

یانگ هو و شیائو یانگ

تاریخ نشر چین

ترجمه امین بذرافshan

چاپ اول

۵۵۰ نسخه

۱۴۰۱

چاپ پارمیدا

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۴۰۴۵۳

ISBN: 978-622-04-0445-3

www.qoqnoos.ir

Printed in Iran

فهرست

۷	پیشگفتار: سه هزار سال بُوی کتاب
۲۱	آغاز و توسعه صنعت نشر در چین
۲۲	به وجود آمدن علایم نوشتاری
۲۶	ظهور کتاب و تصحیح آن
۲۹	از لاتک و استخوان تا کاغذ: حامل‌های گوناگون خط
۴۱	رونده تکوین صنعت نشر
۵۳	كتب باستانی: تهیه کتاب در چین باستان
۵۴	انتخاب محتوا و تألیف کتاب‌های باستانی
۶۰	چاپ و رونویسی: ابداع فن نسخه‌برداری
۶۹	رونق و شکوفایی همگانی - پنج نظام بزرگ چاپ و نشر
۸۱	از ریسه‌های بامبو تا صحافی نخنی
۹۷	راه حفظ میراث: نگهداری از کتب باستانی چین و حفظ و گسترش آنها
۹۹	کتابخانه‌ها و کلکسیون‌های کتاب
۱۰۸	شیوه‌های حفاظت از کتاب‌ها
۱۱۴	گردش کتاب
۱۲۱	تبیلور فرهنگ چین: نشریات با ویژگی‌های پررنگ
۱۲۲	سیزده کتاب
۱۲۷	بیست و پنج اثر تاریخی
۱۲۹	دایرةالمعارف یونگله
۱۳۲	مجموعه کتب قدیم و حال
۱۳۴	مجموعه جامع چهار کتاب و ادامه مجموعه جامع چهار کتاب
۱۳۸	مجموعه اشعار مردم دوره دودمان تانگ: مجموعه جامع اشعار دودمان تانگ و سیصد شعر دودمان تانگ
۱۴۱	گلچین نظم دودمان سونگ: مجموعه جامع نظم سونگ
۱۴۳	مجموعه نظم چو یوان: مجموعه جامع نظم سن چو دودمان یوان و نظم چو دودمان یوان

دانستانهای دودمانهای مینگ و چینگ: «چهار اثر فاخر» و «سه گفتار و دو

ضرب»

دایرةالمعارف بزرگ چین

۱۴۵.....	داستانهای دودمانهای مینگ و چینگ: «چهار اثر فاخر» و «سه گفتار و دو ضرب»
۱۴۹.....	دایرةالمعارف بزرگ چین
۱۵۳.....	تحولات در گذشته و امروز: مدرن‌سازی صنعت نشر چین
۱۵۵.....	رواج و به کار گیری فن چاپ ماشینی
۱۵۸.....	ظهور بنگاههای چاپ جدید
۱۶۰.....	ظهور مطبوعات جدید
۱۶۷.....	نشر جدید: پیشبرد تحولات اجتماع
۱۷۳.....	حرکت به سمت آینده: شکوفایی نشر معاصر چین
۱۷۴.....	افزایش سالانه میزان تولید و قدرت یافتن صنعت نشر
۱۷۸.....	پیشرفت‌های فناوری چاپ و نشر و رشد سریع توسعه چاپ دیجیتال
۱۸۲.....	افزایش روند تجاری شدن نهادهای چاپ و نشر و بهبود محیط قانونی نشر
۱۸۶.....	افزایش افراد توانمند در حوزه نشر با دستاوردهای بر جسته در امور پژوهشی و آموزشی حرفه‌ای
۱۹۱.....	راه کتاب: حرکت نشر چین به سمت دنیای خارج
۱۹۸.....	گسترش فن ساخت کاغذ
۱۹۹.....	گسترش فن چاپ به دیگر کشورها
۲۰۵.....	تبادل کتاب بین چین و دنیای خارج در دوره باستان
۲۱۰.....	تعامالت گسترده و عمیق ناشران چینی و خارجی در دوران معاصر
۲۱۴.....	تجارت حق نشر و تعاملات جهانی صنعت نشر در دوران معاصر
۲۲۱.....	رویدادنامه مختصر نشر چین
۲۲۳.....	گاهشمار سلسله‌های چین

پیشگفتار: سه هزار سال بُوی کتاب

صنعت نشر از مهم‌ترین فعالیت‌های تمدنی بشر است. تمدن‌های گوناگون فعالیت‌های متفاوتی در زمینه کتاب انجام داده و از این راه به توسعه فرهنگ خویش سرعت بخشیده‌اند. تمدن دیرپایی چین نیز صنعت نشر ویژه خود را شکل داده. تاریخچه شکل‌گیری و توسعه صنعت نشر در چین تا حدودی مانند تمدن این کشور است؛ تمدن چین تنها تمدن دنیاست که هیچ‌گاه از حرکت نایستاده و ویژگی‌های بارزش شامل تاریخ طولانی، مفاهیم غنی، یکپارچگی در سبک، تأثیرگذاری عمیق و نوآوری مداوم است.

چین علاوه بر کسب موقیت‌های درخشنان در دوران باستان و تولید آثار کلاسیک فراوان، با گذشت نزدیک به صد سال از شروع اصلاحات، توسعه‌ای قوی‌تر و چشم‌اندازی شکوفاتر را نیز به نمایش گذاشت. این فرایند را می‌توان با استفاده از نقل قول چینی قدیمی «نوگرایی در عین قدمت» توصیف کرد، که تا حد زیادی باعث ایجاد ویژگی‌های منحصر به‌فردی در توسعه صنعت نشر این کشور شده است.

در عین حال، صنعت نشر در روند ترویج فرهنگ و تمدن چین نقش به‌غایت مهمی ایفا کرده. در دیدی وسیع‌تر، چین، که یکی از کشورهایی است که صنعت نشر آن زودتر توسعه یافته، تأثیر تعیین‌کننده‌ای در تاریخ شکل‌گیری صنعت نشر در دنیا داشته. تمدن چین هزاران سال

است که با استفاده از کتاب به طور گستردۀ در دنیا رواج یافته و بهویژه با سرعت بخشیدن به تشکیل حلقة تفکر کنفوسیوس در شرق آسیا تأثیر شگرفی در توسعه فرهنگی دنیا داشته. اختراع فن کاغذسازی و چاپ و رواج گستردۀ آن خدمتی بر جسته به تاریخ فرهنگ بشر بوده و تأثیر گستردۀ وثری در توسعه جامعه انسانی گذاشته.

خط مهم‌ترین ابزار ثبت معلومات و فرهنگ و نیز مهم‌ترین پیش‌شرط تولید صنعت نشر است. چین از گذشته کشوری چندقومیتی و چندخطی بوده. در میان نظامهای فراوان خط و حرف، نویسه‌های چینی مهم‌ترین وارث و مروج فرهنگ چین‌اند. در میان خط‌هایی که چهار تمدن بزرگ دنیا اختراع کرده‌اند تنها خط چینی شکل ثابت و معنی مشخصی داشته، وضعیتی که تاکنون نیز ادامه دارد. با تکیه بر این نویسه‌ها، امروز مردم چین می‌توانند کتاب‌ها و استناد چند هزار سال پیش را بخوانند و بفهمند. همچنین می‌توانند با کمک آن‌ها به دلخواه دکرگونی‌های پیاپی دنیای معاصر را که به سرعت در حال تغییر است شرح دهند. اندیشه‌نگارهای چینی نقش بسیار مهمی در ماندگاری و گسترش تمدن چین در چند هزار سال گذشته داشته‌اند.

پس از آن‌که خط — این حامل اصلی دانش — به وجود آمد، تهیه مواد و ابزار مورد نیاز برای نگارش خط مسئله اصلی گسترش صنعت نشر شد. مردمان چین باستان، پس از به کار بردن چوب و بامبو، لای و استخوان، مفرغ‌آلات، سنگ، ابریشم و دیگر حامل‌ها، سرانجام در حدود سده دوم پیش از میلاد کاغذی را که بتوان از آن برای نوشتن و نگارگری استفاده کرد اختراع کردند. این نوآوری بالرزش و بزرگ دوران تازه‌ای در سرگذشت صنعت نشر و تمدن بشری رقم زد و تاکنون نیز بهترین ابزار نوشتاری جهان است.

در سال ۱۰۵ م فن کاغذسازی، پس از بهبود آن به دست تسانی لون، اندک‌اندک رواج یافت؛ این قضیه نقش بزرگی در گسترش صنعت نشر و

پیشگفتار: سه هزار سال بُوی کتاب

قطعه‌های لَاک و استخوان با خطوطی حکشده بر آن.

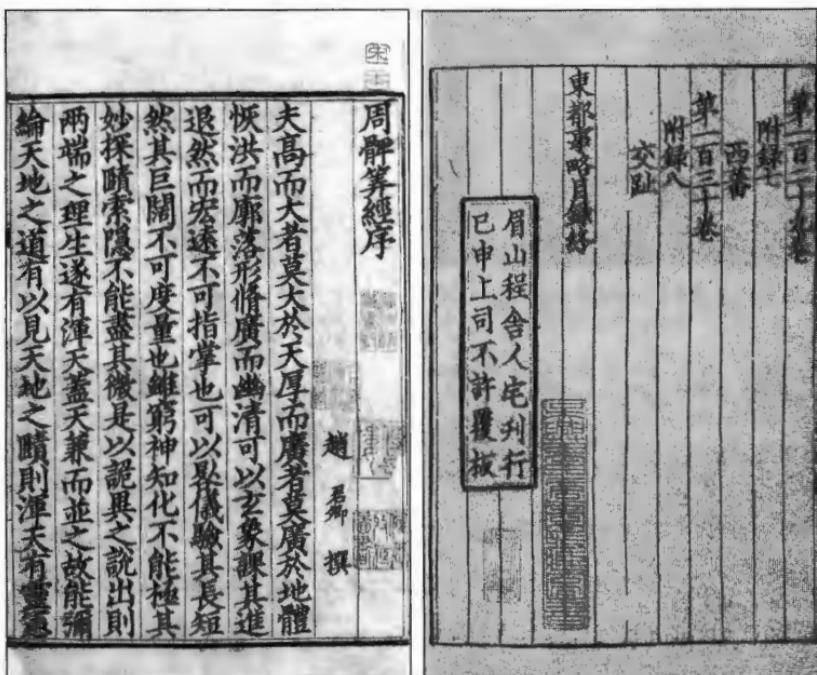
نیز توسعه اجتماعی داشت. در سده هفتم پیش از میلاد، چینیان با الهام از فنون حکاکی روی سنگ، مهر و دیگر فنون فن چاپ را اختراع کردند. اختراع فن چاپ باعث شد بار دیگر تهیه کتاب در سطح کیفی و کمی شاهد جهش تازه‌ای باشد و دوره‌ای نو در تاریخ گسترش تمدن بشری آغاز شود. در طول سال‌های ۱۰۴۱ تا ۱۰۴۹ م شهر وندی به نام بی شنگ حروف چاپی متحرک را اختراع کرد. ماده اولیه برای ساخت حروف چاپی متحرک ابتدا گل و سپس چوب و فلز بود. حوالی سده یازدهم میلادی بار دیگر در بستر چاپ لوحی چاپ رنگی گسترش یافت که باعث زیبایی و پرمایگی درون‌مایه محصولات چاپی شد.

آنچه به دگرگونی‌های بی‌وقفه حامل خط و فنون چاپ وابستگی نزدیک داشت رشد و تقویت صنعت نشر چین بود. از سده ۲۱ تا ۱۶ ق.م صنعت نشر چین نخستین مراحل رشد خود را آغاز کرد و دگرگونی تاریخی تبدیل خط به گونه‌های اولیه کتاب را به پایان رساند. پس از آن، نخستین فعالیت‌های نگارش و جمع‌آوری کتاب آغاز و برخی از عناصر اولیه حوزه نشر نیز نمایان شد. با برآوردهی محافظه‌کارانه، گسترش صنعت نشر در چین دست‌کم سه هزار سال پیشینه دارد.

曹子建集卷第一	魏陳思王	曹植
東征賦并序		
建安十九年王師東征吳寇余典禁兵衛官		
省然神武一舉東夷必克想見振旅之盛故		
登城隅之飛觀兮望六師之所營幡旗轉而		
作賦二篇		
任重而命輕嗟我愁其何爲含心遙思而		

مجموعه‌آثار تساوی زه‌جیان، چاپ با نویسه‌های متحرک مسی از دودمان مینگ (۱۳۶۸-۱۶۴۴ م).

چین، در درازنای این تاریخ دیرپایی رشد و توسعه، تجربه پر مایه‌ای در نگارش و نگهداری کتاب به دست آورده. پس از اختراع فن کاغذسازی، صنعت کاغذسازی به گونه‌ای از صنایع دستی باستانی تبدیل شد. پس از اختراق فن چاپ، به سرعت پنج نظام بزرگ چاپ رسمی (نشر دولتی)، چاپ خصوصی (نشر خصوصی)، چاپ کتابکده (نشر مردمی)،

شناسنامه کتاب سرگذشت رویدادهای پایتخت شرقی، چاپ لوحی در دوران سونگ. (۹۶۰-۱۲۷۹م).

چاپ معبد (نشر دینی) و چاپ مکتب (نشر علمی) شکل گرفت. پس از پیدایش و شکوفایی نشر، گردش کتاب و بازارگانی آن نیز آغاز شد. در سده دوم پیش از میلاد، در چانگان — پایتخت آن زمان چین — و برخی دیگر از شهرهای توسعه یافته از نظر فرهنگی و اقتصادی، نخستین کتابکدهای مردمی چین به وجود آمد. در دوره دودمان‌های تانگ و

سونگ (۱۲۷۹-۶۱۸ م) دادوستد کتاب کم کم رونق گرفت. در این دوره ترفندهای گوناگون بازرگانی از جمله تبلیغات بسیار به کار می‌رفت. در دوره دودمان سونگ جنوبی (۱۲۷۹-۱۱۲۷ م) بحث حق مالکیت معنوی و به کار بستن آن مطرح شد. در شناسنامه کتاب سرگذشت رویدادهای پایتخت شرقی (چاپ شده در ۱۱۹۰-۱۱۹۴ م) نوشته شده: «چاپ کارگاه چنگ شه رن در شهر می‌شَن، با تأیید مقامات، رونوشت ممنوع»، که احتمالاً نخستین نمونه واقعی بحث حق مالکیت معنوی در چین یا حتی کل دنیاست.

در این میان کم نبودند کتاب‌هایی با مجلدات بسیار که نشان دهنده بزرگی و پرمایگی کتاب‌ها و شکوفایی صنعت نشر در چین باستان است. داشتنامه یونگله در دوره دودمان مینگ (۱۳۶۸-۱۶۴۴ م) با ۳۷۰ میلیون کلمه، مجموعه کتب قدیم و حال در دوره دودمان چینگ (۱۶۱۶-۱۶۱۱ م)، و مجموعه کامل چهار کتاب با نزدیک به یک میلیارد نویسه چند نمونه از آن‌هاست.

تصویری از نسخه نایاب عاشقانه‌های اتفاق غربی، اثر وانگ شی پو، چاپ دوره چونگ جن، امپراتور دودمان مینگ (۱۶۳۹).

صنعت نشر چین، که به زیبایی ظاهری توجهی ویژه داشت، سه نظام بزرگ کتب ریسمه‌ای (ریسهٔ تشکیل شده از تکه‌های چوب و بامبو)، طوماری و مجلد را شکل داد. کتاب‌هایی با شیوهٔ شیرازه‌بندی مرقع، گردبادی، پره‌ای، پروانه‌ای، لفافی (پشت‌بند)، دوختی و دیگر گونه‌های شیرازه‌بندی نیز به وجود آمد. کاغذ و دوات، صفحه‌آرایی و شکل و قطع کتاب نیز ریزه‌کاری‌های بسیاری داشت.

ارج نهادن به کتاب و آثار ارزشمند از سنت‌های فرهنگ چین است؛ با وجود این، عناصر انسانی و طبیعی در دوره‌های مختلف آسیب‌های فراوانی به کتاب‌ها وارد کرده‌اند. «مصیت‌های کتاب» مردم را بر آن داشت که با کوشش بیشتر کتاب‌ها را جمع‌آوری و از آن‌ها نگهداری کنند.

«نگهداری کتاب» یکی از مفاهیم ارزشمند کتابداری در چین از زمان‌های قدیم بوده که گسترش آن باعث شکل‌گیری دستگاه‌های بایگانی کتاب درباری، شخصی، معابد و کتابخانه شد. در طول تاریخ شمار کتابخانه‌ها و مجموعه‌داران

مصیت‌های کتاب

کتاب‌های نگهداری شده در چین باستان بارها دچار آسیب‌های انسانی می‌شدند که به آن عنوان «مصیت کتاب» اطلاق می‌شده. «پنج مصیت» را برای نخستین بار فردی به نام نیو هونگ در دورهٔ دودمان سونی مطرح کرد:

۱. کتاب‌سوزی امپراتور چین شی‌هوانگ مؤسس دودمان چین،
۲. هجوم ابروسرخ‌ها،
۳. تغیر پایتخت در اوآخر دودمان هان غربی،
۴. هرج و مرج در دورهٔ «شن کشور» با طغیان لیو شی،
۵. کتاب‌سوزی دودمان جنوی امپراتور لیانگ یوان دی در شهر جانگلینگ.

در دورهٔ دودمان مینگ، هو ینگلین «پنج مصیت» دیگر به مصیت‌های قبلی افزود که به ترتیب عبارت‌اند از: کتاب‌سوزی اوآخر دودمان سونی به دست جانگ‌دو، آشوب آن لوشان در دورهٔ تانگ، ورود هوانگ چاتو به چانگدان در پایان دودمان تانگ، مصیت جینگ‌کانگ در دودمان سونگ شمالی، و از بین برخی دودمان سونگ به دست مغول. به مجموع این‌ها «ده مصیت» گفته می‌شود.

پیشگفتار: سه هزار سال بُوی کتاب

کتاب بالغ بر ده میلیون برآورد می‌شود که در زمینه جمع‌آوری کتاب و نگهداری آن فرهنگ درخشنان و ویژه‌ای را شکل داده. مردم چین باستان در تألیف، چاپ، نگهداری، خواندن کتاب و دیگر زمینه‌ها تجربه پرباری دارند. «دانش آماده‌سازی کتاب» از راه کتاب پژوهی و مواردی مانند نسخه‌شناسی، تشخیص اصالت، مقابله، و فهرست‌نویسی توانایی‌های علمی صنعت نشر چین باستان را تقویت کرده.

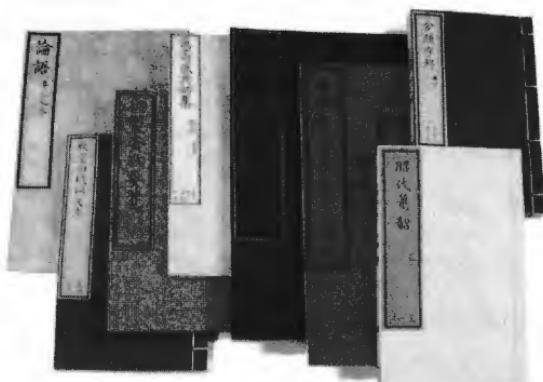
ارتباط با دیگر مناطق و کشورها در طول تاریخ برای چین اهمیت داشته و تبادلات صنعت نشر از مهم‌ترین نمودهای این ارتباط است. پیوندهای چین با دیگر کشورها «راه کتاب» را بین مناطق آسیا و اروپا شکل داد و از این طریق فنون پیشرفته چاپ و نشر آن همگام با علم و فرهنگش به دیگر کشورها و مناطق جهان گسترش یافت.

صنعت نشر چین مدت‌ها در جهان پیشرو بوده و تأثیر گسترده‌ای در همه‌جای دنیا مخصوصاً کشورهای قلمرو فرهنگی کنفوشیوس گذاشت. اما در دوره معاصر قدرت تأثیرگذاری صنعت نشر چین در دنیا به تدریج کاهش یافت و مدتی از سطح پیشرفته دنیا عقب ماند.

در قرن نوزدهم و در پی ورود موج غرب‌شناسی به شرق، صنعت نشر

چین در بستر گرتهداری و یادگیری از فنون صنعت نشر گذار موفق را به نمایش گذاشت. «نشر بازرگانی» (تأسیس سال ۱۸۹۷ م) و «شرکت کتاب چین» (تأسیس ۱۹۱۲ م) با جدیت

فنون چاپ را به روز و به شیوه مدیریت سرمایه‌داری

چند نوع کتاب با شیوه‌های متفاوت صحافی، چاپ دربار چینگ (۱۶۴۴-۱۹۱۱ م).

کتابخانه مکتب یولو در استان هونان.

اجرا کردند. این اقدامات باعث تبدیل آن‌ها به بنگاه‌های انتشاراتی در خور شرایط توسعه دوره معاصر شد. سرانجام در نیمه نخست سده بیستم میلادی صنعت نشر چین دوره گذار «از قدیم به جدید» را به پایان رساند و چون ققنوس از خاکستر برخاست و وارد روند توسعه صنعت نشر جهان شد. از آن پس، صنعت مدرن نشر به شکل غالب صنعت نشر چین تبدیل شد و، افزون بر آن، عصر مدرن توسعه درخشنان دیگری را به ارمغان آورد.

پس از تأسیس جمهوری خلق چین در سال ۱۹۴۹ صنعت نشر مدرن چین موفقیت‌های عظیم‌تری به دست آورد. چین پس از شصت سال توسعه، هم‌اکنون کشور بزرگی در صنعت نشر جهانی به شمار می‌آید. این موفقیت‌ها عبارت‌اند از:

۱. افزایش انتشار سالانه کتاب: در سال ۱۹۵۰، ۲۱۱ مرکز نشر در سراسر

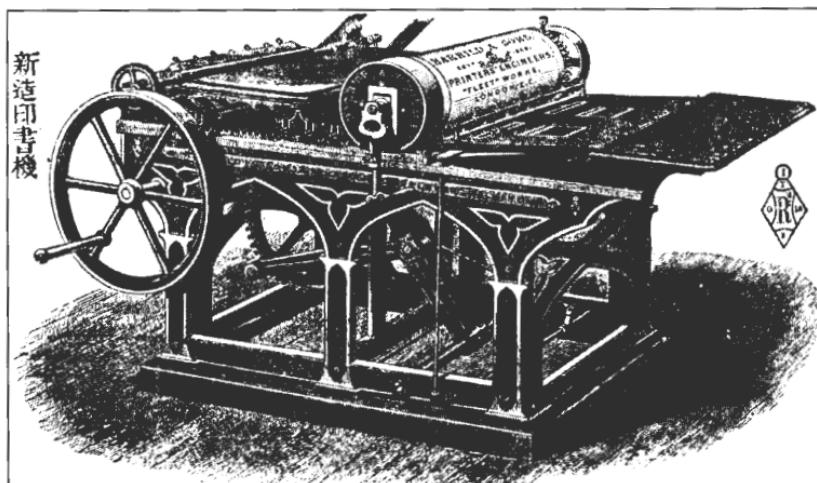
اطلس داروهای گیاهی، چاپ زاپن، اوخر قرن هفدهم م.

چین وجود داشت و شمار ۱۲,۱۵۳ کتاب‌های منتشر شده عنوان در ۲۷۵ میلیون تیراژ بود. در سال ۲۰۰۸ تعداد مراکز نشر در سراسر کشور ۵۷۹ بود که ۷۴,۱۲۱ عنوان کتاب را در ۷ میلیارد و ۶۲ میلیون تیراژ منتشر کردند.

همچنین، بر پایه پیش‌بینی مؤسسه پژوهش‌های علوم نشر چین، در «بررسی نظام استاندارد گسترش صنعت نشر در جامعه برخوردار» ارزش افزوده صنعت نشر چین در سال ۲۰۲۰ تقریباً ۸۰۰ میلیارد یوان می‌رسد، یعنی معادل ۲-۱/۹ درصد از تولید ناخالص ملی کشور، و

تعداد عناوین کتاب نیز به ۳۰۰,۰۰۰ و تیراژ ۸/۱۹۸ میلیارد می‌رسد.

۲. مدرن شدن بی‌وقفه فناوری چاپ و گسترش پرستاب چاپ دیجیتالی: با حروفچینی لیزری اندیشه‌نگارهای چینی، فنون رایانه‌ای و چاپ و نشر اندیشه‌نگار با هم ترکیب شد و باعث شد صنعت نشر چین با «سرب و آتش» خداحافظی کند و زمانه «برق و نور» آغاز شود. فناوری چاپ با توانایی چاپ حتی یک جلد، با ویژگی پاسخگویی به خواست خوانندگان، به نقطهٔ جدید پیشرفت تبدیل شد. گسترش فناوری دیجیتال عمیقاً در صنعت نشر چین تأثیر گذاشت. امروزه نشرهای کاغذی، آنلاین، موبایلی و دیگر شکل‌های نشر بازار نشر معاصر چین را تشکیل داده.

دستگاه چاپ دستی. در سال ۱۸۷۲، انتشارات شین‌بانو در شانگهای استفاده از این دستگاه را آغاز کرد.

۳. تسریع روند تجاری شدن نظام نشر و تکمیل پیاپی نظام قانونی آن: گسترش فنون جدید و نزدیک شدن هرچه بیشتر بازار چین به بازار جهان شیوه توسعه صنعت نشر چین را تغییر داد و نظام نشر مطبوعات چین شروع به دگرگونی کرد. جهت‌گیری بسیاری از نهادهای مربوط به نشر در هماهنگی با الگوی رشد بنگاههای فرهنگی جدید تغییر کرد.

در حیطه گردش اقلام نشر، کتابفروشی‌های مردمی، اینترنتی، باشگاههای کتابخوانی و دیگر شیوه‌های نشر به دنبال یکدیگر سر برآوردنند. در حیطه آموزش عالی، رشته‌های تألیف، پژوهش و ویراستاری ایجاد شدند و رشد کردند. نظام قانونی نشر مطبوعات نیز بی‌وقفه تکامل یافت. این نظام در آغاز حول «قانون حق تألیف» و چهارچوب نظام قانون نشر مطبوعات شکل گرفت و نظام اجرایی قانون با تضمین اجرایی و دادرسی را پدید آورد.

۴. افزایش پیاپی تراز جهانی شدن و رشد پرشتاب خرید و فروش حق

نشر: با ورود به سده بیست و یکم، تراز جهانی شدن صنعت نشر چین شاهد رشد بی وقفه‌ای بود، میزان گشايش خارجی تقویت شد و در زمینه همکاری خرید و فروش حق نشر دستاوردهای بسیاری حاصل شد. دنیای نشر در چین، همزمان با وارد کردن کتب ممتاز از خارج، تأثیفات منعکس کننده تمدن باستانی و فرهنگ معاصر چین را با موفقیت به خارج معرفی کرد. در ده سال گذشته، ساختار نظام خرید و فروش حق نشر در چین هر سال بهبود یافته، تا جایی که در این مدت نسبت واردات به صادرات پانزده به یک بوده، اما در سال ۲۰۰۷ این میزان به پنج به یک کاهش یافته. در صنعت مطبوعات چین، الگوی بازنیش «با فرهنگ قومی به مثابه گرایش عمده، جذب فرهنگ سودمند خارجی و پیشبرد معرفی فرهنگ چین به دنیا» در حال شکل‌گیری است. افزون بر این، در نمایشگاه‌های کتاب فرانکفورت، لندن، آمریکا و دیگر نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب می‌توان سایه صنعت نشر چین را دید، تأثیرگذاری جهانی نمایشگاه سالانه کتاب پکن نیز رو به افزایش است. گفتنی است که در نمایشگاه جهانی فرانکفورت در سال ۲۰۰۹ چین نخستین بار میهمان ویژه بود. در این نمایش معروف به المپیک صنعت نشر، چین تمدن درخشان پنج هزار ساله و گسترش و دگرگونی شبانه‌روزی عصر حاضر را برای جهانیان به نمایش گذاشت. شرکت کنندگان در این نمایشگاه عبارت بودند از: ۲۷۲ نشر از خود چین، ۲۶ نشر از تایوان و ۱۵ نشر از هنگ‌کنگ. شمار شرکت کنندگان بیش از ۲,۰۰۰ نفر و اقلام نمایش داده شده نیز بیش از ۷,۶۰۰ عنوان بود. طرف چینی در مجموع ۲,۴۱۷ حق نشر صادر کرد. علاوه بر این، طبق آمار رسمی آلمان، غرفه چین، که میهمان ویژه این نمایشگاه بود، ۲۹۰,۰۰۰ نفر بازدیدکننده داشت و به این ترتیب چین در صنعت جهانی کتاب قدرتمدانه به پیش رفت.

از آغاز قرن بیستم، همزمان با توسعه سریع صنعت نشر در سرزمین

چین، در تایوان، هنگکنگ و ماکائوی
چین نیز صنعت نشر گامهای بلند
توسعه را برداشت و بستر چندمنبعی
مشترک باعث شکوفایی صنعت نشر
زبان چینی شده است. غرفه چین با
شعار «ست و نوآوری» بازدیدکنندگان
زیادی به خود جذب کرد.

در نگاه کلان، روند توسعه تاریخ و
خصوصیات فرهنگی چین ویژگی‌های
متمايز صنعت نشرش را رقم زده. در
یک کلام می‌توان چنین گفت که «در
آثار کلاسیک در گذشته و در زمان
حال نوآوری‌ها خودنمایی می‌کنند»،
که ویژگی‌های اصلی آن به شرح زیر
است:

مجله زنان چین، تولید شرکت کتاب چین.
اوایل سده بیستم، نشر مدرن چین شکوفایی
زیادی داشت که ظهور مجلات پر تیراژ از
نشانه‌های اصلی آن بود.

۱. سابقه طولانی: از منظر میراث تاریخی، چین، یکی از چهار تمدن
باسستانی جهان، از جمله کشورهایی است که فعالیت‌های صنعت
نشر در آن قدمتی بسیار طولانی دارد. از زمان اختراع خط و ظهور
سندها، سه‌هزار سال است که فعالیت‌های مربوط به نشر بی‌وقفه تا
به امروز نسل به نسل ادامه داشته.

۲. محتوای غنی: سابقه طولانی فعالیت‌های مربوط به نشر چه برای خود
این کشور و چه برای دنیای امروز میراث فرهنگی و تاریخی ارزشمندی
بر جای گذاشته. شمار فراوان آثار چینی، شکل و گوناگونی صحافی کتب،
توسعه و انقلاب صنعت چاپ، گستردگی آن، و پیوستگی و مفصل بودن
آن همگی ارزش آن را دارد که به صورت جدی به آن‌ها پرداخته شود.

۳. کثرت در وحدت: منظور از «کثرت» موقفیت‌های درخشان صنعت نشر در همه قومیت‌ها غیر از قوم هان است. «وحدت» نیز یعنی تأثیر گرفتن همه گروه‌های قومی صنعت نشر از تفکر کنفوسیوس، بودیسم و تائوئیسم.

۴. تأثیر ژرف: صنعت نشر چین در شکل‌گیری و توسعه فرهنگ چین بهشت تأثیر داشته و باعث شکل‌گیری فرهنگ منحصر به فرد صنعت نشر در این کشور شده. همچنین تأثیر مهمی در توسعه فرهنگ نشر در کل دنیا داشته. فن کاغذ‌سازی، گسترش وسیع فن چاپ و شکل‌گیری قلمرو فرهنگی شرق آسیا از مظاهر برجسته تأثیر ژرف فرهنگ نشر چین است.

۵. نواوری بی‌وقفه: با نگاهی کلی به صنعت نشر چین می‌توان دریافت که فعالیت‌های مربوط به نشر در هر دوره از تاریخ این کشور تحت تأثیر پیشرفت‌های جدید بوده و به نتایجی منجر شده که آن‌ها هم پیوسته

در حال رشد و توسعه بوده‌اند. این رویکرد چهره منحصر به فرد توسعه به روز و در حال تکوین صنعت نشر چین را به نمایش می‌گذارد. صنعت نشر چین نه تنها بر نوآوری درونی (اختراع و گسترش فن ساخت کاغذ و چاپ) تأکید داشته — و از این نظر حائز ویژگی ترقی خواهانه بوده — بلکه به ویژه جذب کننده و ادغام کننده فرهنگ‌های پیشرو خارجی (گسترش بودیسم در داخل و انتقال علوم غربی به شرق) نیز بوده. بنابراین شاخصه «پذیرش» نیز در آن برجسته است.

موارد ذکر شده اثر تعیین‌کننده‌ای در تکامل فرهنگ چندهزار ساله نشر چین داشته و باعث شده این تمدنِ حیات‌بخش بی‌انتها و همچنان شکوفا باشد. کتاب پیش روی شما عمدتاً به معرفی طرح کلی توسعه فرهنگ نشر در چین و ویژگی‌های کلی آن پرداخته، دوره‌ای بیش از سه‌هزار سال و نیز شگفت‌انگیز.